

سخن ثبوتی در بزرگداشت رضا روزبه

سخنرانی پرفسور ثبوتی چهره ماندگار فیزیک ایران و از شاگردان استاد روزبه به مناسبت نکوداشت استاد روزبه

بنیاد نخبگان استان زنجان

نهم اسفند ۱۳۹۶

نود، نودوپنج سال به عقب به سال ۱۳۰۰ برگردیم. از صدور فرمان مشروطیت در کشور ۲۵ سال گذشته، استبداد صغیر پشت سرگذاشته شده، سلسله قاجار منقرض شده، سلطنت پهلوی آغاز شده و کشور به سرعت در حال نو شدن است. مردم، پس از شک و تردید زیاد و جنگ و جدال فراوان، بهداشت نو، درمان نو، آموزش نو، دادخواهی و دادگستری نو را پذیرا شده‌اند. میزان باسوادی آن حتی در حد خواندن و نوشتن در کل کشور بسیار کم است. مدارس ابتدائی و متوسطه در شهرهای بزرگ و به تدریج در شهرهای کوچک در حال تأسیس شدن هستند. زمان ایجاب می‌کند مردم باسواد شوند. باسواد کردن کودکان و نوجوانان آسان‌تر و در اولویت است. بنابراین مدارس ابتدائی و به تدریج مدارس متوسطه و دبیرستان در شهرهای مختلف تأسیس می‌شوند. بیشتر این مدرسه‌ها دولتی هستند. ولی افراد روشن‌بین و نیک‌اندیشی هستند که به یاری بیایند و مدارس غیردولتی ایجاد کنند. تعداد معلمینی که از عهده تدریس مطالب نو به روش نو بر بیایند بسیار کم‌اند.

رضا روزبه در چنین جو اجتماعی در یک خانواده متعارف سنتی و مذهبی دنیا آمده بزرگ شده است. شخص با ایمانی است. علاقه وافری به یادگرفتن و یاد دادن دارد. ذاتاً سلیم و نیک‌نفس و نیک‌اندیش است. برای خود رسالتی قائل است. تا آنجا که می‌تواند همه چیز را یاد بگیرد و سخاوت‌مندانه یادگرفته‌هایش را در اختیار دیگران بگذارد.

رضا روزبه خواندن و نوشتن را در زنجان یاد گرفته و می‌توان گفت در ادب فارسی فرد متبحری است. معارف اسلامی، فقه و تفسیر قرآن و حدیث و این مطالب را در محضر علمای شناخته شده زنجان تلمذ کرده و در سی سالگی خود کم و بیش یک مجتهد است.

رضا روزبه، در دهه ۱۳۲۰ و کمی پیش‌تر از آن در دبستان و دبیرستان توفیق که به همت مرحوم حاج علی‌اکبر توفیقی تأسیس شده است، دبیر و سپس رئیس دبستان و دبیرستان است. باید علوم جدید مانند جبر و هندسه و فیزیک و شیمی و زبان خارجی (فرانسه) را هم تدریس کند. معلمی در زنجان ندارد. خودآموزی می‌کند و سپس خودآموخته‌ها را به شاگردان می‌آموزاند.

ولی همه این‌ها کنجکاوی‌اش را ارضاء نمی‌کند. چیزی به نام پزشکی و دارو درمان مدرن که با طب سنتی خیلی تفاوت دارد در کشور رایج شده است. بنابراین رضا روزبه چند کتاب طب هم فراهم می‌آورد و مبانی علوم زیستی و پزشکی را خودآموزی می‌کند.

بنابراین در دهه ۱۳۲۰ رضا روزبه فردی شاخص و بسیار محترم و احترام برانگیزی در زنجان است. دانش‌آموزان و قاطبه مردم اگر مسئله فقهی داشته باشند، سرشان درد بگیرد، مسئله‌ای در ریاضی، فیزیک، علم‌الاشیاء داشته باشند می‌توانند سراغ رضا روزبه بروند و مشکل‌شان را با او در میان بگذارند و راهنمایی و مشورت بگیرند.

من (یوسف ثبوتی) از سال ۱۳۱۸ از کلاس دوم ابتدائی تا کلاس سوم متوسطه در دبستان و دبیرستان توفیق درس خوانده‌ام. دو سال چهارم و پنجم متوسطه را در دبیرستان پهلوی آن زمان شاگردی کرده‌ام. کلاس ششم دبیرستان در زنجان تأسیس نشده بود. آن را با کمک رضا روزبه خودآموزی کرده‌ام. در سال ۱۳۲۹ به دانشگاه تهران رفته‌ام و فیزیک خوانده‌ام. برادر بزرگ من، مرحوم دکتر محمد ثبوتی، یازده سال از من بزرگ‌تر و همسن رضا روزبه بود. در سال‌هایی که از آنها صحبت می‌کنم او هم در دبستان و دبیرستان توفیق بود. رضا روزبه و محمد ثبوتی یار غار همدیگر بودند. خداوند هر دو بزرگوار را رحمت کند. حق پدری و معلمی به گردن من دارند. رضا روزبه و محمد ثبوتی روزها و شب‌هایشان با هم می‌گذشت. در سال ۱۳۳۰ تصمیم گرفتند هر دو کلاس ششم متوسطه را متفرقه امتحان دهند. در کنکور دانشگاه تهران شرکت کنند و قبول شوند و در فیزیک ثبت‌نام کنند، بنابراین من از سال ۱۳۱۸ تا ۱۳۳۳ از نزدیک با رضا روزبه محشور بوده‌ام و نزد او انواع مطالب تلمذ کرده‌ام. خیلی از یادگرفته‌هایم را مدیون رضا روزبه هستم و همیشه قدر دانم. خداوند رحمتش کند. در حیات خود از صالحین و متقین بود. شک ندارم پس از درگذشت نیز با صالحین و متقین محشور است.